

דפני הדרכה
למורי האולפנים

סיבירורים

גיליון יח השוון השני - נובמבר 1992

פתיח

משפטים אדבר אותך

נושא התחביר הוא אבן-יסוד בהוראת שפה זרה/שנייה (ואכן, לא במקרה הקדשנו את גילוינו הראשון של עיברורים לנושא תחבירי - תבניות לשון), משום שתלמיד המסוגל לזהות ולהבין את המבנה התחבירי של משפט, הבין כבר בעצם - כמעט הכול, כוונתנו אינה, כמובן, למיומנות הניתוח התחבירי המוקנית, למשל, לתלמידי תיכון בארץ, אלא ליכולת להבחין בין משפט פשוט, משפט מחובר ומשפט מורכב (הגדרות להלן), ולזהות את 'התכנים' השונים של המשפטים: האם אלה משפטי זמן, משפטי סיבה וכו'.* גישתנו היא, על כן, שיש ליצור אצל התלמידים את ההבחנה בין סוגי המשפטים תוך שימוש ב'סיטואציות' טבעיות, המזמנות מבנה תחבירי כזה או אחר (תלמיד המאחד לכיתה, ישתמש, לשם מתן תירוץ באוזני המורה, במשפט סיבה; שיחה על הליכה לבאנק תשתמש במשפטי תכלית).**

* בניתוח התחבירי המקובל, משפטי זמן, סיבה, תנאי וכו' יכולים להיות רק במשפטים מורכבים. בעוד שבמשפט פשוט מדובר רק על תיאור זמן או תיאור סיבה ('אחרתי בגלל הגשם').
** גישה זו שימשה גם בסיס לתשדירי עברית בסיסן טוב בטלוויזיה הלימודית.

הסיווג של המשפטים לפי 'תוכנם' מוקל מאוד, אם מכירים מספר לא גדול יחסית של מלות-קישור: 'בגלל', 'משום ש' (לתיאור/למשפט סיבה), 'כדי/כדי ש' (לתיאור/למשפט תכלית) וכה הלאה (טבלה מפורטת להלן). ברור שקיים דירוג בהקניית מלות-קישור, בהתאמה לדרגת המורכבות של המשפטים הנלמדים. בשלבים המוקדמים, לומדים, למשל, לצורך הבעת ויתור, את מלות הקישור 'בכל זאת' ('הייתי חולה; בכל זאת באתי לכיתה' - משפט מחובר) ו'למרות' ('באתי לכיתה למרות המחלה' - משפט פשוט); בשלב מעט מאוחר יותר, אפשר ללמד גם את 'אף על פי כן' (למשפט מחובר) ואת 'למרות ש...' (למשפט מורכב: 'באתי לכיתה, למרות שהייתי חולה'). בכיתות המשך, מוסיפים על כך את 'על אף', 'חרף', 'אפילו ש'.

ההעשרה במלות-קישור, המתמשכת בשלבי האולפן השונים, אינה באה רק לאפשר לתלמיד 'ליצור' משפטים מורכבים יותר (ותוך כך גם להביע אולי רעיונות משמעותיים יותר), אלא גם לצורך היכרות עם מישלבי הלשון השונים ברור שהוא לא ייתקל במלות 'חרף' או 'על אף' אלא במישלב גבוה למדי. כגון במאמר עיתונאי או קטע ספרות. משמע שלא את כל מלות-הקישור צריך התלמיד ללמוד באופן 'פעיל'. כאשר הן במישלב גבוה או לא שכיחות ביותר, די שידע את משמען ויבין את תפקידן במשפט (באולפן ההמשך, תהפוך ההיכרות הסבילה גם לשימוש פעיל - למשל, בכתיבה).

הגדרות:

משפט פשוט - משפט שיש בו נושא אחד ונשוא אחד בלבד (לרוב: שם עצם ופועל), או גם מושא או לוואי ('ההר הוליד עכבר'; התלמידים מדברים בשקט'). קיימים גם סוגים מיוחדים של משפטים פשוטים, שאין מציינים אותם, בדרך כלל, בשלב הראשוני, אך התלמיד עשוי להיתקל בהם בכיתות המשך: משפטי ייחוד ('ירושלים - הרים סביב לה'; 'החכם - עיניו בראשו'), ומשפטים כוללים, שבהם יותר מנושא או נשוא או מושא אחד ('בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ').

משפט מחובר - שני משפטים (או יותר) הצמודים זה לזה מבחינה רעיונית (ומקושרים על ידי מלות קישור כגון 'עם זאת', 'אבל', 'ו'), אך הם עצמאיים מבחינה תחבירית ('המורה מדבר, והתלמידים שותקים', 'העובדים רצו יותר כסף, אבל המנהל סירב').

משפט מורכב - שרשרת 'רעיונות' המשולבים זה בזה רעיון מרכזי ומשפט או משפטי לוואי (פסוקיות) הבאים להרחיבו או להסבירו ('כשהמורה נכנס לכיתה - התלמידים קמים' - החלק הראשון של המשפט הוא פסוקית מצב; דאש הממשלה נסע לווינגטון, כדי ששיחות השלום יתקדמו' - פסוקית תכלית).

במרכז

חבר'ר - סוג' משפטיים

מפה כללית

המבנה	התחומים	הפונקציה התקשורתית
4. משפטי תכלית לכן, לשם כך. באולפני המשך, אפשר להוסיף: על מנת ש, למען, לצורך.	תיאור מסורות: x חבר מקצוע במסורת... x חבר בעזרת יישוב מסוים, כדי... / בררך חיים מביימת... לשם מה אתה הולך למסיבה, לקונצרט...	- הודאות, - המלצות (מה לעשות כדי להתקבל לעבודה, להאריך את חיינו)
5. משפטי ויתור למרות זה, אף על פי ש, על אף זה... אף כי. באולפני המשך, אפשר להוסיף: דף, גם אם, אפילו ש...	פעולות שונות תוך ויתור על תנאים נוחים: ההלפת מקום מגורים, עבודה... מעני עקשנות ויציבות ילד-מורת, ילד-הורדת מנהל-פקיד, פקיד-אודות	- תלונה (למרות ש... לא...) - איום (על אף המכתב... לא...) - הסבר (למרות המחלה...)
6. משפטי תנאי קיים אם, כתנאי ש...	תיאור-אחרת-איום: מה יקרה כתנאים מסוימים: לקיחת סמים, הזדהות מקצוע יחסי ציבור, מעבר, הורים-ילדים, שיפור התנהגות, שינוי מצב (כלכלי, פוליטי, הוות, משאלה)	- אזהרה - איום - הבטחה - המלצה (אם תשתמש ב-x...)
7. משפטי תנאי כשל לו, אילו. ובאולפני המשך: לולא, אילו לא.	מצב חופשי ומוליטי: אישית, כיצד ניתן היה למנוע תאונה, כישלון ב...	- הצעה - פיוטי
8. משפטי מושא	בקשות מ-ציבור, דויד, ולה, הדישות מ-פוליטיקאי, מנהל, מדינה, מסירת מידע, מודיע ש..., מוסר ש..., הבעת תקווה מצפה ש..., מקווה ש..., מאמין ש..., הבעת רגשות: מרגיש ש..., חושש ש...	- הבעת דעה - התנצלות - בקשה - הדישה
9. משפטי סתמי	תיאור מנהלים (השוואתם), מרשמים, שאלות (איר טישים), הכללות (מה נודע לעשות).	- הודאה

המבנה	התחומים	הפונקציה התקשורתית
1. משפטי סיבה - משפטי תוצאה. מפני ש, כי, בגלל, בשל, מחמת, בזכות, כיוון ש, הואיל ו, לכן, לפי כך... באולפני המשך, אפשר להוסיף: מאחר ש, הודות ל, בעקבות.	סיבות שונות ל-מחלה, ירידת עלייה, בחירת מקצוע, נירוסין, נישואין, יבוח נש ילדים, אירועים היסטוריים, סיכסוך, אי הבנת תאונה, פיטורין, קניית מוצר, מעבר ממקום למקום, נסיעה וכו'.	התנצלות סדוב סיכסוך המלצה הסבר
2. משפטי זמן כש, כאשר, בזמן ש, אחרי ש.../ת, לפני ש.../ת, בזמן ה... וכו'... באולפני המשך, אפשר להוסיף: בשעה ש, כשעת ה... במהלך, תוך כדי.	תהליך שיחזור פעילות, סיפור חיים, העלאת זיכרונות, תולדות חיים, ביזנראפיות, תוכניות לפתור, שיחזור מקשה פלילי, אליבי, אירוע היסטורי... תולדות מקומות, תיאור מצב אחרי נקודת זמן או לפניה (מצאת עבודה, נישואין).	
3. משפטי ניגוד והשוואה אבל, אך, אולם, ואילו, לעומת (ואת). באולפני המשך, אפשר להוסיף: גם ש, בניגוד לכך, בסוגה מ.	השוואות: תשובות היסטוריות, מקומות, טיפוסים, תפקידים, מנג האוויר, משטרים, הסקפות, עולם, הישגים, מנסאליות, אומנות, תקופות מחיים, כציית, שיטות (חינוך, עבודה).	

ב. משפטי זמן

באולפן א

החזיר ל'אגד' 20 ש"ח כדי לכפר על המעשים הרעים שעשה

בימים אלו קיבלו במשרד 'אגד' מכתב ששלח תושב מבני ברק. במכתב הוא כתב שבמשך השנה האחרונה הוא נסע באוטובוס 'אגד' ופעמיים הוא שילם מחיר נמוך מהמחיר המקובל. 'לפני יום כיפור אני רוצה להחזיר את הכסף, כך היה כתוב. ביחד עם המכתב הייתה גם המחאה על סך 20 שקל.

לפי שער למתחיל,

יום ג', 6.10.92, ט' תשרי תשנ"ג

הפעילויות המוצעות:

1. המנהל מזמין את העובד ומסביר לו את הסיבות לפיטוריו (באמצעות מלות סיבה, תוך שימוש בפעולות דיבור אופייניות).
2. העובד מספר לאישתו או לחברו מה קרה לו, תוך שימוש במלות סיבה או תוצאה (למשל: 'המנהל טען שאני כבר מבוגר, ולכן אני לא מספיק כמו עובד צעיר').

אפשר לפתח את הסיטואציה באמצעות: דו-שיח בין ה'גיבורים'; צירוף אדם נוסף, מן הצד, השומע מה קרה ומחווה דעה; כתיבה הקשורה למצב שתואר.

ניתן לשלב פעולות דיבור הכוללות את המבנה התחבירי שמעוניינים לתרגל.

הצעות ליישום

א. מבנה סיבה ותוצאה

אפשר להציג בכיתה סיטואציה (בצורת סיפור) שממנה מתבקש המבנה התחבירי (רצוי שעל הלווח יכתבו מלות-הקישור האופייניות למבנה).

דוגמה לסיטואציה: המורה מתאר מצב שבו פיטרו עובד וחיק, בעל ניסיון, וכן מפרט את הסיבות לפיטורין (גילו של העובד, קיצוץ בתקציב של מקום העבודה, שינוי באופן העבודה וכו').

1. לפי המאמר, התאימו את המשפטים. מתחו קו מטור א לטור ב.
2. כתבו מספרים מ-1 עד 4: מה קרה קודם ומה אחר-כך.

מספרים	טור א	טור ב
---	כימים אלה	תושב בני ברק נסע באוטובוס. קנה שני כרטיסים ושילם פחות מהמחיר הנכון.
1	במשך השנה האחרונה	הא רוצה להיות בלי מעשים רעים
---	לפני יום כיפור	הגיע זכות לחבת 'אגד'
---	ביום כיפור	תושב בני ברק כתב מכתב ובמכתב הייתה גם המחאה (שק) על כך 20 שקל.

באולפן המשך

החזיר ל"אגד" 20 ש' כדי לכפר על חטאיו

- מאת בני ברק, כתב "דיעות אחרונות" -

אימת יומי'הדין המתקרב עושה את שלה. כימים אלה הופתעו כ.אגד" לקבל מכתב מ.ב.ה (השם המלא שמור במערכת), תושב בני ברק, בוו הלשון: "נסעתי במשך השנה החולפת באוטובוס "אגד" וקרה לי שפעמיים שילמתי באוטובוס פחות ממחיר הנסיעה בגלל טעות של הנהג ואירשימת לב שלי. לפי הערכתך, זה כערך 20 שקל. לכן, לפני יומי'כיפור אני רוצה להחזיר את הכסף". למכתב צורפה המחאה על כך 20 שקל.

1. לפי המאמר, התאימו את המשפטים. מתחו קו מטור א לטור ב.
2. כתבו מספרים מ-1 עד 4 - מה קרה קודם ומה אחר כך.

מספרים	טור א	טור ב
---	כימים אלה	תושב בני ברק רוצה להיות נקי מחטאים לקראת השנה החדשה.
1	במשך השנה האחרונה	כתב מכתב וציף למכתב שיק על כך 20 ש"ח.
---	לפני יום כיפור	נשלח למשרד "אגד" מכתב מעטש הנהג בבני ברק.
---	ביום כיפור	שילם תושב בני ברק עבור שני כרטיסים כחזר נמך מהמקובל.

תחביר בהקשר הקניית אוצר מלים

אפשר לתרגל מבנה תחבירי לצורך הקניית אוצר מלים בתחום מסוים, כגון ההזדקקות לשירותי בנק.

המורה יכתוב על הלוח את השאלה: לשם מה חולכים לבנק? (אם יש צורך, יתורגל מבנה השאלה 'לשם מה', וכן מבנה התשובה: כדי - שם הפועל).

עכשיו, ניתן לדלות מן התלמידים את התשובות, ולכתוב אותן על הלוח כך:

כדי לפתוח חשבון עובר-ושב/ כדי להפקיד צ'קים/ כדי למשוך מזומנים/ כדי לברר יתרה/ כדי לשלם חשבונות שונים/ כדי לקבל הלוואה/ כדי לחתום על ערבות/ כדי לסדר הוראת-קבע/ כדי לקבל פנקס צ'קים או כרטיס אשראי.

לאחר מכן, כדאי לתרגל את שם הפעולה של הפעלים השונים שצוינו לעיל ואת צורת הסמיכות שלהם, שהרי במסמכים הרשמיים ובכספומטים, הפעולות מנוסחות כך: פתיחת חשבון עובר-ושב/ הפקדת צ'קים/ משיכת מזומנים/ ברור יתרה/ תשלום חשבונות שונים/ קבלת הלוואה/ סידור הוראת קבע וכו'. לסיכום הנושא, כדאי לקחת את הכיתה למכשיר כספומט ולראות את הפעולות כתובות - כפי שנלמדו בכיתה. אפשר גם להביא לכיתה מסמכים שונים - כדי שהשיעור יהיה 'אותנטי' ויענה על צרכים אמיתיים, לא רק בתחום הלשוני.

תחביר בהקשר הוראת ספרות*

גם בהוראת ספרות יש חשיבות רבה למבנה התחבירי. לפעמים, כדאי לפצח את הטקסט הספרותי באמצעות המפתח התחבירי (במקרה זה - משפט השוואה). ניקח לדוגמה בית מתוך שירה הנודע של רחל: 'דק על עצמי'.

גם את דרכי כדרכה אל צמרת, דרך מכאוב ודרך עמל, יד ענקים זידונה ובוטחת, יד ענקים שמה לאל.

בית זה קשה להבנה וגם אוצר המלים בו לא קל, אך קשה עוד יותר להבין את סדר המלים בו.

* השוו מאמרה של אורה רינגל על הוראת 'התקווה' בעיברוויזים, גיליון יא.

המורה יאתר את הבעייתיות שבשיר על ידי שיפתח במלה 'את', וישאל מיד מהו הפועל הצורך מלת-יחס זו. בכוחות משותפים, הכיתה תגיע לפועל 'שמה לאל' (ולמשמעותו: 'ביטלה'; 'חסמה'). ואז ישאל המורה: מי שמה לאל?

כך יובן המשפט העיקרי:

יד ענקים (1)... שמה לאל (2) את דרכי (3)...

עכשיו, ניתן למלא את האיברים החסרים:

1. יד ענקים זידונה, בוטחת, מתבדחת [שמה לאל]
2. את דרכי כדרכה אל צמרת, דרך מכאוב ודרך עמל

כך מצאנו מפתח להבהרת משפט מורכב, שאיבריו מופיעים בשיר בסדר לא מקובל. המסקנה: אין לקרוא ולהסביר טקסט כזה לפי סדר המלים במשפט, אלא לאתר תחילה את המשפט העיקרי.

נושאי המשך

הוראה לביתות המשך

קריאת עיתון

עיתון בעיתו

עורך: עידו בסוק
חברי המערכת: אורה רינגל, יעל קניאל, דניאלה הר-ציון, דוד טסלר, ענת רוז, דבורה בן-נר, חיה אברהם, סימה קדם

תחילה, עלינו לשאול את עצמנו למה אנו רוצים ללמד עיתון בכיתות המשך - הכוונה לעיתונים חזויים ולא לשערך למתחיל - ולמה הוא משמש.

בעולם המודרני-התקשורתי שבו אנו חיים, משמש העיתון לכמה דברים:

1. מאגר של מידע בנושאי חדשות, פוליטיקה ארצית ועולמית, כלכלה, ספורט ונושאים

התלמידים משלימים את הכותרות על-פי הבנתם, בהתאם לתוכן, לצורת הסמיכות, למלת היחס וכו'. אחרי שהם קוראים באוזני הכיתה את הצעותיהם, המורה מחלקת דף ובו הכותרות בגרסתן המקורית*.

לחלק לתלמידים, המסודרים בווגות, כותרות שבהן חסר חלק מהמשפט, באופן המזמן "צירתיות" או חיש הזמור: 'מהיום שוב אפשר...' "יתחדשו יחסי ישראל..."**.

קריאה אקסטנסיווית בעיתון

קריאה זו נועדה להתגברות על משפטים ארוכים, במעריב הופיעה כתבה שכותרתה: 'העולה הטירון הקים בביתו בונקר תחמושת'. בכתבה ארבע פסקאות ובהן חמישה משפטים בלבד. כדאי להדריך את הלומד לזהות את המשפטים העיקריים ולדגל על הטפלים. למשל, במשפט:

עולה חדש, בן 30, מקריית חיים, שסיים לאחרונה טירונות בצה"ל, הקים בביתו בונקר תחמושת פרטי, שכלל אמצעי לוחמה שונים שנגב, לפי החשד, מהצבא.

במשפט שלפנינו כמה חלקים טפלים (פסקיות לוואי) המתחילים ב'ש...'. המשפט העיקרי הוא: עולה חדש הקים בביתו בונקר תחמושת. בו צריך להתרכז, ורק אחר-כך להיכנס לפרטים.

ובהמשך:

חוקרי משטרת זבולון, בראשותם של מפקד התחנה, סניצ' יהודה סלומון, וסגנו, רפ"ק יוסי חמו, החליטו לעצור את החשוד בגין רשלנות ואחזקת נשק.

במקרה זה, בולטים לעיניים כמה שמות, רדגות ותפקידים, המופיעים בכלל בתדירות גבוהה בדיעות העוסקות בענייני ביטחון ופלילים. אפשר 'לעקוף' את הצורך לפענח אותם על ידי הבנה כללית שמדובר בחוקרי משטרה, שהחליטו לעצור את החשוד. יש לעמוד עם התלמידים על התבנית: 'בגין רשלנות ואחזקת נשק'. מלת הקישור 'בגין' תסייע כאן להבין את הקשר למשפט העיקרי, אך לעיתים הקישור נעשה גם בדרך אחרת, ויש לטפל בכל משפט בטכניקה המתאימה.

* הצעת מידה שגב מאולפן 'עציון'.
** הצעת פולי בדינר מאולפן 'עציון'.

© כל הזכויות שמורות
לאגף לחינוך מבוזרים, משרד החינוך והתרבות
הוצאה לאור: מחלקת הפירסומים,
משרד החינוך והתרבות
עיצוב: רוזיטל תורן
סדר והפיסה: פלם

שקריאת עיתון בעברית יש לה חיוניות מיוחדת לגביהם: 1. מי שקורא עיתון עברי, מבין ביתר קלות גם חדשות בעברית ברדיו ובטלוויזיה; 2. קריאת עיתון עברי מאפשרת לעולה להכיר יותר את ישראל והלך הרוחות בה.

כותרות העיתונים

עיסוק בעיתון ראוי שיתחיל בכותרות. בדרך כלל, אדם מעיין בעיתון תוך ריפוף על פני הכותרות. בהוראת עיתון באולפן, יש טכניקות מקובלות של איתור שמות, מקומות וכו' וכן ניסיון לנחש כמה יעסקו הכותרות של אותו יום. ברצוננו להציע עיסוק בכותרות על ידי זיהוי הפועל, תוך שימת דגש על הפועל בסביל דווקא, שכן העיון בכותרות העיתונים מלמד שרבות מהן נכתבות בלשון סביל.

להלן דוגמאות ממעריב, 30.9.92.

נהרפה מתקפת מחבלים על מוצבי צה"ל וצדיל בדרום לבנון.

נפרץ ביתו של אלוף; נגנבו רק 500 שקל.

בת 16 מירושלים נאנסה בחג בטרמפ הביתה.

הוצתה מכונניתו של שופט ביהמ"ש העליון.

כדי להתמודד עם הכותרות האלה, יש לאתר את הסביל לפי סימנים אלה:

עבר	הווה	עתיד
נאנ	נאנ	נאנ
אנ	אנ	אנ
אנ	אנ	אנ
אנ	אנ	אנ

ניתן לבקש מן התלמידים לאתר כותרות בסביל ולנסות להבינן על סמך בן הווג הפועל. אפשר לקיים שיעור על טוהרת הנפעל, בגלל ריבוי השימוש בו בענייני פלילים: נחקר, נשדד, נקנס, נגנב, נרצח, נתפס, נלכד, ועוד.

הצעות נוספות להתמודד עם כותרות:

לחלק לתלמידים כותרות המנוסחות בעורת פועל בנפעל, ולהפוך את הנפעל מעבר או עתיד (כגון: עבריון לא ייכלא, בגלל חוסר מקום) לשם פועל המשובץ בתבנית: יוכל/רצוי/חשוב/ נאלץ ל- ('הוא נאלץ להיכלא').

לחלק לתלמידים, המסודרים בווגות, כותרות עיתונים שבהן מחוקה מלה או שתיים.

ה ברצת המלצרית: "לא מכחיש את האירוע אבל לא להרוג"

אחרים: 2. מאגר מידע בנושאים החשובים לחיי היומיום שלנו - מיספרי טלפון של עזרה ראשונה, דרכים למלא את שעות הפנאי שלנו וכו'; 3. ראי של החברה שבה אנו חיים - במקרה זה, ישראל; מה מעסיק את האנשים בארץ, זו, מה הם חושבים, מה סדר העדיפויות הלאומי והאישי שלהם, מהן האמונות, הרעות הקדומות שלהם וכו'; 4. מספק ידע בתחומים בעלי אופי עיוני יותר: ספרות, ידיעת הארץ, אורחות, מורשת היהדות וכו'.

ככלי להכרת הלשון ולשיכולול מיומנויות הלשון, ניתן להשתמש בעיתון לצורך:

1. הכרת המיילב של שפת החדשות (מה שעשוי לסייע לתלמידים גם להבין חדשות ברדיו ובטלוויזיה); 2. לימוד מרכיבים לשוניים השכיחים בשפת העיתון (ולעיתים משותפים לו ולמיילב הגבוה בכלל - כגון שפת הספרות); משפטי לוואי מרובים (המצטרפים למשפט העיקרי); משפטים סבילים, צורות לשון שלא מן הסוג הנלמד בתחילת האולפן; הפועל הסביל, סמיכויות מסוגים שונים, שמות פעולה.
3. העיתון מסייע בתרגול ובהפנמה של מיומנות הבנת הנקרא. לימודו כולל איתור מידע ייחודי במודעות בתחומים שונים, הבנת הרעיון המרכזי בדיעה או במאמר; 4. העיתון משמש גירוי טוב לשיחה בכיתה או בקבוצות בתוך הכיתה.

ייחודו של לימוד העיתון בכיתות ההמשך: הוראת העיתון בכיתות אלה תכלול הכרת אופיה של העיתונות בישראל (אמינות מידע, נקודות-ראות מגוונות), הקשת הפוליטית בישראל, הבאה לכלל ביטוי בעיתונות: דבר ההסתדרותי והצופה הרתי-לאומי, הארץ הנוטה לשנאל בתחום המדיני ולימין המתון בתחום החברתי, מעריב הנוטה לימין וכו'. אך ההבדלים ביניהם אינם רק אידאולוגיים: אם נשווה עיתונים מאותו תאריך, נראה שהעיתונים האידאולוגיים-במובהק נוטים לפתוח בכותרת ראשית הנוגעת לעניינים מדיניים, כגון תהליך השלום או דיון בממשלה, בעוד שהצהרונים כגון מעריב, ידיעות וחדשות ישימו במרכז ידיעה שיש בה איזה 'אקשן', כגון התקפה של החיזבאללה על צד"ל או איזה מעשה שחיתות במערכת השלטונית או הכלכלית. את ההבדלים בין העיתונים יש לבחון איפוא מהיבטי סדר העדיפויות שלהם, סיגנונם, מידת השימוש בצבע, גודל האותיות, פרסומות וכו'.

היות שהתלמידים נוטים, גם בשלב זה, לקרוא עיתונים בשפת אימם, חשוב להדגיש באוזניהם